



International Conference on The Second Phase of the Islamic Revolution : دومین همایش بین المللی گام دوم انقلاب اسلامی :

The School of Martyr Soleimani ;

مکتب شهید سلیمانی

A Model for Training Jihadi Civilization-Making Managers

الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن ساز



International Conference on The School of Martyr Soleimani (ICSMS ۲۰۲۱)

Behavioral and School Characteristics, and Achievements of General Soleimani

Dr. Omid Mahdieh^۱

Abstract

National heroes have a lasting and influential role in shaping, preserving and transmitting religious and cultural values. The importance of influential people in various scientific, artistic, social, political and military fields has always been considered by researchers. The aim of present study was to identify the behavioral and school characteristics and achievements of General Soleimani. Qualitative method of thematic analysis has been used to conduct this research. Research data in the form of books, articles, lectures, and interviews were analyzed using Atlas.ti software. The data were classified into three main categories in the form of personality-behavioral characteristics, school characteristics, and achievements. "Courage", "humility", "not belonging to the world", and "hardworking" are the most important personality-behavioral characteristics of Gneral Soleimani. Also, two dimensions of "leadership-orientation" and "revolutionary spirit" were identified as his school characteristics. In addition, General Soleimani's achievements were classified into five dimensions: "spiritual achievements", "cultural achievements", "holy defense achievements", "national achievements" and "transnational achievements". "Reviving the revolution", "reviving the memory of the martyrs", "human resource development", "creating unity in society" and "neutralizing the US plan in the region" are the most important achievements of this high-ranking martyr, respectively.

Keywords: *General Soleimani, Personality-Behavioral Traits, School Characteristics, Achievements.*

^۱. Assistant professor at the Department of Management and Accounting, University of Zanjan, Zanjan, Iran. E-mail: mahdieh@znu.ac.ir

ویژگی‌های رفتاری، مکتبی و دستاوردهای سردار سلیمانی

دکتر امید مهدیه^۱

چکیده

قهرمان‌های ملی، نقشی ماندگار و تأثیرگذار در شکل‌گیری، حفظ و انتقال ارزش‌های مذهبی و فرهنگی دارند. اهمیت افراد تأثیرگذار در عرصه‌های مختلف علمی، هنری، اجتماعی، سیاسی و نظامی همواره مورد توجه پژوهشگران بوده است. هدف تحقیق حاضر، شناسایی ویژگی‌های رفتاری، مکتبی و دستاوردهای سردار سلیمانی بوده است. برای انجام تحقیق از روش کیفی تحلیل مضمون استفاده شده است. داده‌های تحقیق در قالب کتاب، مقاله، سخنرانی، و مصاحبه با استفاده از نرم‌افزار Atlas.ti مورد تحلیل قرار گرفتند. داده‌ها شامل سه مقوله اصلی در قالب ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری، ویژگی‌های مکتبی، و دستاوردها طبقه‌بندی شدند. «شجاعت»، «تواضع و فروتنی»، «بی‌تعلقی به دنیا»، و «سخت‌کوشی»، مهمترین ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری سردار سلیمانی می‌باشند. همچنین دو بعد «ولایت‌مداری» و «روحیه انقلابی» به عنوان ویژگی‌های مکتبی ایشان شناسایی گردید. به علاوه، دستاوردهای سردار سلیمانی در قالب پنج بعد «دستاورهای معنوی»، «دستاورهای فرهنگی»، «دستاورهای دفاع مقدس»، «دستاورهای ملی» و «دستاورهای فراملی» طبقه‌بندی شد. «احیای انقلاب»، «احیای یاد و خاطره شهدا»، «پرورش نیروی انسانی»، «وحدت‌آفرینی در جامعه» و «خنثی کردن نقشه آمریکا در منطقه» به ترتیب مهمترین دستاوردهای این شهید والا مقام می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: سردار سلیمانی، ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری، ویژگی‌های مکتبی، دستاوردها.

(آل عمران، ۱۶۹). امام خمینی (ره) در همین رابطه فرموده‌اند: «مژده داده‌اند که برای شهدا، این آخر منزلی که برای انبیاء هست، شهدا هم بر حسب حدود وجودی خودشان به این آخر منزل می‌رسند. این آخر چیزی است برای انسان، آخرین کمالی است که برای انسان است. این روایت انبیاء را مقارن شهدا قرار داده است که در جلوهای که حق تعالی می‌کند بر انبیاء، همان جلوه را بر شهدا می‌کند» (تقوی، ۱۳۹۰، ۹۳).

در قرآن کریم در سوره‌های بقره، آل عمران، نساء، توبه، مائده، حجرات و حج به موضوع ایثار و شهادت اشاره شده است. در روایات و حدیث‌های مختلفی از ائمه معصومین (ع) نیز بر اهمیت این موضوع تأکید شده است. یکی از مراحل متعالی، شهادت در راه خدا است که انسان‌های راه‌یافته در این مسیر آرزو می‌کنند پایان عهد و مسئولیت خود را در این دنیا با آن به اتمام برسانند. بنابراین بر عهده مسئولان آموزش رسمی و غیر رسمی است تا با تنظیم برنامه‌های آموزشی زمینه را برای رشد معنوی کسانی که دستیابی به این مراحل متعالی را انتخاب می‌کنند، فراهم کنند (تاجور و همکاران، ۱۳۸۷ به نقل از تقوی، ۱۳۹۰، ۷۷).

شهادت در اصل، دادن جلوهای خاص و معنوی به پدیده مرگ داوطلبانه و هدفمند است. شهادت قداست خود را از اینجا کسب می‌کند که فدا کردن آگاهانه تمام هستی خود است در راه هدف مقدس (سلیمی، ۱۳۶۸ به نقل از باقری دولت آبادی، ۱۳۸۹، ۴۱). ایثار و شهادت در راه خداوند بالاترین عمل نیکو نزد خدا است. شهادت، اثبات عشق خالص و بی‌ریا است. شهادت‌طلبی به عنوان شیوه مؤمن عاشق، برای اثبات محبت خویش با تقدیم بالاترین دارایی خود در قالب بهترین عمل برای تقرب به محبوب و کسب رضایت اوست (بیاتی، ۱۳۸۹، ۶۵). ایثار و شهادت به عنوان یک مفهوم، دارای دو بعد دستاورد و فرایند می‌باشد. وقتی از ایثار و شهادت به عنوان دستاورد یاد می‌شود، آنچه حاصل می‌شود و عینیت می‌یابد، موردنظر قرار می‌گیرد. وجه دستاوردی به پدیده‌ای مشخص ارجاع می‌دهد که ظهور یافته و در جهان بیرون قابل بازشناسی است. ممکن است کسی از آن بهره‌مند شده باشد یا رخدادی باشد که آثار خود را بعداً آشکار می‌نماید. وقتی از ایثار و شهادت به عنوان فرایند یاد می‌شود، فعالیتی موردنظر است که در زمان جریان دارد و با اعمال متعدد متوالی در ارتباط است. این وجه از مفهوم، کاری و اقدامی را آشکار می‌کند. ایثارگری و شهادت‌طلبی برای نشان دادن این بعد مناسب‌تر است. در اینجا نوعی از بودن مطرح است و ویژگی محسوب می‌شود. این ویژگی، پایان‌ناپذیری را با خود دارد و جوشان و پویا است. شهادت مرتبه عالی ایثار است. می‌توان گفت در بطن واژه ایثار، بیشتر مفهوم فرایندی و در بطن واژه شهادت، بیشتر مفهوم دستاوردی دیده می‌شود (موسی‌پور، ۱۳۹۱، ۱۱۱-۱۱۰). با توجه به مطالب فوق، سؤال پژوهش حاضر عبارت است



از اینکه «ویژگی های شخصیتی، مکتبی و دستاوردهای سردار سلیمانی کدامند؟» به منظور پاسخ به این سؤال، منابع مرتبط با سبک زندگی سردار سلیمانی (در قالب کتاب، مقاله، تصویر، مصاحبه) با استفاده از روش کیفی تحلیل مضمون مورد بررسی قرار گرفته است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

شخصیت یک فرد، ترکیبی منحصر به فرد از الگوهای احساسی، رفتاری و تفکر است که بر نحوه واکنش شخص نسبت به موقعیت‌ها، و تعامل او با دیگران، تأثیر می‌گذارد. شخصیت، روش طبیعی ما برای انجام امور و ارتباط با دیگران است. شخصیت اغلب اوقات بر حسب خصیصه‌های قابل اندازه‌گیری توصیف می‌شود که یک شخص از خود نشان می‌دهد. بررسی شخصیت افراد از آن جهت مهم است زیرا، ویژگی‌های شخصیتی بر چرایی و چگونگی روش و سبک رفتاری افراد، تأثیرگذار هستند (رابینز و کولتر^۱، ۲۰۱۸).

ویژگی‌های شخصیتی نقشی مهم در رفتار افراد و موفقیت آنها در سازمان و جامعه دارد. برخی معتقدند شرایط تعامل بین افراد اهمیت زیادی دارد. به زعم لوین^۲ (۱۹۵۱)، رفتار تحت تأثیر عوامل فردی و درونی (از قبیل شخصیت، ادراک، ارزش‌ها، توانایی‌ها) و محیطی (عوامل سازمانی / کاری، خانواده، گروه همکاران، و غیره) قرار دارد (بروکس^۳، ۲۰۰۹). در ادامه مهمترین نظریه‌های شخصیت مورد بررسی قرار گرفته‌اند (برگرفته از بروکس، ۲۰۰۹، ۸۱-۷۷).

نظریه ویژگی‌های شخصیتی

این تئوری بیان می‌کند افراد خصوصیات ذاتی معینی دارند که تعیین‌کننده شخصیت و در نتیجه رفتار آنها است. آیسنک^۴ (۱۹۷۳)، پیوستاری از ویژگی‌های شخصیتی از برونگرا تا درونگرا و از روان‌رنجور تا باثبات را مطرح کرد. کتل و کلاین^۵ (۱۹۷۷) خصوصیات را شناسایی کردند که میتواند به عنوان چارچوبی برای آزمون شخصیت مورد استفاده قرار گیرد. طبق این تئوری پنج خصیصه اصلی شخصیتی وجود دارد که در تعیین رفتار، اهمیت زیادی دارند و عبارتند از سازشکاری و انطباق، تجربه‌پذیر بودن، برونگرایی یا درونگرایی، وظیفه‌شناسی، و ثبات احساسی.

۱. Robbins and Coulter

۲. Lewin

۳. Brooks

۴. Eysenck

۵. Cattell & Kline

نظریه انسان‌گرا

رویکرد انسان‌گرا که توسط راجرز^۱ (۱۹۷۰) مطرح شد، بر فرد متمرکز است. بخشی از دیدگاه راجرز این است که افراد نیاز به رشد شخصی و تکامل (خودشکوفایی) را تجربه می‌کنند. این رویکرد تمرکز زیادی بر توسعه فردی دارد ولی به بررسی مفاهیم «نفس آ» و «خودپنداره آ»^۲ می‌پردازد. به عبارت دیگر این که افراد چه ادراکی از خود دارند. شکوفایی بالقوه فرد تا حد زیادی به خودپنداره و شاخص‌های عینی سنجش شکوفایی و تکامل بستگی دارد.

نظریه روان‌پویایی

نظریه روان‌پویایی (روان‌پوشی) به کار فروید مرتبط است و دیدگاه محیطی دارد زیرا فروید تکامل شخصیت را تحت تأثیر عوامل محیطی و بیش از همه روابط والدین و اثرات انواع مختلف آسیب‌های روانی می‌داند. نکته مهم کار فروید در عصر حاضر، این نکته است که رفتار می‌تواند توسط عوامل شخصیتی ناخودآگاه یا پنهان بروز کند و این عوامل گاهی اوقات می‌توانند برای توضیح برخی انواع رفتارهای غیرعقلانی مورد استفاده قرار بگیرند. از نظر فروید، رفتار و شخصیت در نتیجه کشمکش مستمر بین نهاد (که محرک اصلی در شخصیت است و اغلب بصورت غیرعقلانی و ناگهانی عمل می‌کند)، فراخود (که طیف کاملی از عوامل مؤثر محیطی از قبیل والدین و عوامل اجتماعی را بر ذهن یا خودآگاه تحمیل می‌کند) و خود (که به دنبال ایجاد تعادل بین جهت‌گیری‌های اغلب متضاد نهاد و فراخود است) شکل می‌گیرند.

نظریه یونگ

نظریه شخصیتی که توسط کارل یونگ مطرح شد از برخی جنبه‌ها با تئوری روان‌پویایی ارتباط دارد ولی نکات کاربردی بیشتری دارد که منجر به طراحی انواع مختلف آزمون‌های شخصیت شد. نظریه یونگ به چهار بعد شخصیت می‌پردازد. وی کار را با گونه‌های شخصیتی «برونگرا» و «درونگرا» آغاز کرد که قبلاً توسط آیسنک مطرح شده بود. سپس به دو نوع ادراک پرداخت و آنها را «حسگرا» و «شهودگرا» نامید که به شیوه‌ای اشاره دارد که افراد اطلاعات خود را جمع‌آوری می‌کنند. بعد سوم این نظریه به قضاوت اختصاص دارد و شامل «تفکرگرا» و «احساسگرا» می‌شود که سبک‌های تصمیم‌گیری نیز نامیده می‌شوند. بعد چهارم به چگونگی ارتباط با محیط مربوط می‌شود و شامل «قضاوت‌گرا» و «ادراک‌گرا» می‌باشد. اهمیت تجزیه و تحلیل یونگ جدای از این که باعث

۱. Rogers
۲. Self
۳. Self-concept

توسعه رشته روانشناسی شد، این است که این مفاهیم توسط مایرز^۱ (۱۹۸۷) برای طراحی شاخص های شخصیتی مایرز-بریگز (MBTI) استفاده گردید و مبنایی برای آزمون های شخصیت می باشد.

پیشینه پژوهش

تحقیقات متعددی در زمینه فرهنگ ایثار و شهادت در همایش ها و مجلات ارایه و منتشر شده است. کتاب های متعدد (برای مثال رجوع کنید به کریمی، ۱۳۹۹ و کاوه، ۱۳۹۸) و مطالعات معدودی نیز به بررسی زندگی و ویژگی های شهید سلیمانی پرداخته اند. در ادامه به برخی از این مطالعات در جدول ۱ اشاره شده است.

جدول ۱: خلاصه برخی از تحقیقات انجام شده

پژوهشگر(ان)	عنوان پژوهش	مهمترین یافته
خانی و محمدی (۱۳۹۹)	بازشناسی مؤلفه های مکتب شهید سلیمانی مبتنی بر بیانات امام خامنه ای	شش مضمون مشتمل بر ویژگی های شهید، اقدامات شهید، برکات این شهادت عظیم، وظیفه مردم، ایام الله و نهاد انسانی نیروی قدس شناسایی شد.
دهقانی پوده و پاشایی هولاسو (۱۳۹۹)	تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی	مکتب این شهید والامقام در پنج بُعد معنوی و ارزشی، فردی و رفتاری، فرماندهی و مدیریتی، نظامی و تأثیرگذاری (عملکردی) تبیین شد.
محمد مظاهری (۱۳۹۹)	ارائه الگوی مدیریتی مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سلیمانی	شش مضمون مبانی اعتقادی، زمینه های فردی، زمینه های شغلی و مشی های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی شناسایی شد.
کیانی زاده و گلشنی (۱۳۹۵)	ویژگی های شخصیتی سیاستگزاران مبتنی بر مدیریت جهادی	مؤلفه های روحیه ایثارگری، کار و تلاش مضاعف، مسئولیت پذیری، وجدان کاری، شجاعت و قاطعیت، مردمی بودن، ساده زیستی و حسن خلق شناسایی شدند.
اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵)	الگوی فرماندهی مطلوب از منظر فرمانده کل قوا	ویژگی هایی مسئولیت پذیری، رعایت نظم و قانون گرایی، آرمان خواهی، فضایل اخلاقی، عدالت، دشمن شناسی و ساده زیستی شناسایی گردید.
ضماهنی و حجرگشت (۱۳۹۴)	طراحی و تبیین الگوی فرماندهی شهید حسن باقری	پنج مؤلفه خدامحوری، حکمت ورزی، مهرورزی، صلابت و دشمن شناسی تبیین شد.

خانی و محمدی (۱۳۹۹) در بررسی خود تحت عنوان بازشناسی مؤلفه های مکتب شهید سلیمانی مبتنی بر بیانات امام خامنه ای، شش مضمون مشتمل بر ویژگی های شهید، اقدامات شهید، برکات این

شهادت عظیم، وظیفه مردم، ایام الله و نهاد انسانی نیروی قدس را شناسایی کردند. سپس این مضمون سازمان دهنده را ذیل مضمون فراگیر مکتب حاج قاسم سلیمانی قرار دادند.

دهقانی بوده و پاشایی هولاسو (۱۳۹۹) در بررسی خود تحت عنوان تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی، مکتب این شهید والامقام را در پنج بُعد معنوی و ارزشی، فردی و رفتاری، فرماندهی و مدیریتی، نظامی و تأثیرگذاری (عملکردی) تبیین کردند و نتیجه گرفتند که پیامد مکتب سلیمانی، سعادت و شهادت است.

محمد مظاهری، محمد (۱۳۹۹) در ارائه الگوی مدیریتی مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سلیمانی، شش مضمون مبانی اعتقادی، زمینه های فردی، زمینه های شغلی و مشی های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را شناسایی کردند.

مطالعه احمدی (۱۳۸۹) نشان داد که وجود شکاف نسلی بین ایثارگران و فرزندان آنها در حوزه نگرش های اجتماعی یک تهدید برای فرهنگ ایثار و شهادت است ولی مشابتهت ها در حوزه های سیاسی و مذهبی در این زمینه یک فرصت می باشد.

اخوان ارمکی و حمیدیان (۱۳۸۹) به این نتیجه رسیدند که ترویج فرهنگ شهادت طلبی که راهکاری برای مقابله با جنگ نرم است، از طریق آگاهی از مقام والای شهدا امکان پذیر است و باخوانی وصیتنامه شهدا را به عنوان راهکاری در این زمینه معرفی کردند.

چراغی و اسلام پناه (۱۳۸۹) به بررسی تاثیر فرهنگ ایثار و شهادت بر اخلاق و معنویت پرداختند. آنها تقویت ایمان، عبودیت و سازندگی انسان، احیای امر به معروف و نهی از منکر، تقویت روحیه صبر و استقامت و رضای خدا را از نتایج این فرهنگ بر شمرده اند.

کیانی زاده و گلشنی (۱۳۹۵) در تحقیق خود با عنوان ویژگی های شخصیتی سیاستگزاران مبتنی بر مدیریت جهادی، مؤلفه های روحیه ایثارگری، کار و تلاش مضاعف، مسئولیت پذیری، وجدان کاری، شجاعت و قاطعیت، مردمی بودن، ساده زیستی و حسن خلق را شناسایی کردند.

اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵) در تحقیق خود با عنوان الگوی فرماندهی مطلوب از منظر فرمانده کل قوا، ویژگی هایی مسئولیت پذیری، رعایت نظم و قانون گرایی، آرمان خواهی، فضایل اخلاقی، عدالت، دشمن شناسی و ساده زیستی را شناسایی نمودند.

ضماهنی و حجر گشت (۱۳۹۴) در تحقیق خود با عنوان طراحی و تبیین الگوی فرماندهی شهید حسن باقری، پنج مؤلفه خدامحوری، حکمت ورزی، مهرورزی، صلابت و دشمن شناسی را شناسایی کردند.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر به صورت اکتشافی و با استفاده از روش کیفی (تحلیل مضمون) انجام شده است. تعداد ۵۹ سند مشتمل بر کتاب، مقاله، مصاحبه (نوشتاری، گفتاری)، عکس، و سخنرانی در مورد فعالیت‌ها و زندگی سردار سلیمانی مورد بررسی قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Atlas.ti استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در مرحله کدگذاری باز تعداد ۲۸۶ کد استخراج گردید. در مرحله کدگذاری انتخابی و پس از مدیریت کدها، تعداد آنها به ۱۴۸ کد کاهش یافت. پس از انجام کدگذاری اولیه و سپس بازنگری آنها، تعداد دوازده مفهوم برای ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری سردار سلیمانی شناسایی شد که مهمترین آنها به ترتیب شامل شجاعت، تواضع و فروتنی، بی‌تعلقی به دنیا، و سخت‌کوشی می‌باشند. در مرحله کدگذاری محوری، سه مقوله اصلی در قالب ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری، ویژگی‌های مکتبی، و دستاوردها طبقه‌بندی شد.

ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری

ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری سردار سلیمانی در شکل ۱ نشان داده شده است. مهمترین ویژگی‌ها (بر اساس تعداد فراوانی در اسناد مورد بررسی) در جدول ۲ نشان داده شده‌اند. این ویژگی‌ها عبارتند از شجاعت، تواضع و فروتنی، بی‌تعلقی به دنیا، سخت‌کوشی، دوری از غرور، ایثار و از خودگذشتگی، ساده‌زیستی، اهل ورزش، مهارت‌های ارتباطی، تبعیت از قانون، کاریزماتیک، انسان‌دوستی.

جدول ۲: مهمترین ویژگی‌های شخصیتی - رفتاری سردار سلیمانی

ویژگی / مشخصه شخصیتی - رفتاری	درصد فراوانی
شجاعت (۳۴*)	۲۹/۱
تواضع و فروتنی (۲۸)	۲۳/۹
بی‌تعلقی به دنیا (۱۳)	۱۱/۱
سخت‌کوشی (۱۳)	۱۱/۱
دوری از غرور (۷)	۵/۹
ایثار و از خودگذشتگی (۶)	۵/۲
ساده‌زیستی (۵)	۴/۳
سایر	۹/۴
کل	۱۰۰

* اعداد داخل پرانتز بیانگر فراوانی استناد به کد مورد نظر می‌باشد.

پرورش نیروی انسانی، مهمترین مفهوم بعد دستاوردهای فرهنگی بوده است. سایر مؤلفه‌های این بعد در جدول ۵ نشان داده شده‌اند.

جدول ۵: دستاوردهای فرهنگی

مفهوم / مؤلفه	درصد فراوانی
پرورش نیروی انسانی	۶۰
تشویق به کتابخوانی	۲۰
توجه به نقش دانشگاه‌ها	۶/۶۶
توجه به آموزش	۶/۶۶
برگزاری مسابقه کتابخوانی	۶/۶۶
کل	۱۰۰

وحدت آفرینی در جامعه مهمترین مفهوم بعد دستاوردهای ملی بوده است. سایر مؤلفه‌های این بعد در جدول ۶ نشان داده شده‌اند.

جدول ۶: دستاوردهای ملی

مفهوم / مؤلفه	درصد فراوانی
ایجاد وحدت در جامعه	۲۸/۶
ایجاد وحدت بین مسئولان	۲۸/۶
امنیت کشور	۱۴/۳
ایجاد وحدت بین نیروها	۱۴/۳
بیدار کردن ملت	۱۴/۳
کل	۱۰۰

خنثی کردن نقشه آمریکا در منطقه مهمترین مفهوم بعد دستاوردهای فراملی بوده است. سایر مؤلفه‌های این بعد در جدول ۷ نشان داده شده‌اند.

جدول ۷: دستاوردهای فراملی

مفهوم / مؤلفه	درصد فراوانی
خنثی کردن نقشه آمریکا در منطقه	۳۳/۳
خدمت به اسلام و مسلمین	۲۵
خدمت به بشریت	۱۶/۸
شکست عناصر تروریست داعش	۸/۳
نشان دادن چهره واقعی آمریکا	۸/۳
خدمت به همه ملت‌ها	۸/۳
کل	۱۰۰

نتیجه گیری و پیشنهادات

الف. نتیجه گیری

سردار شهید قاسم سلیمانی نمونه برجسته‌ای از تربیت‌شدگان اسلام و مکتب امام خمینی بود. او همه عمر خود را به جهاد در راه خدا گذراند (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۳/۱۰/۹۸). سردار شهید عزیز ما را با چشم یک مکتب، یک راه، یک مدرسه درس آموز، با این چشم نگاه کنیم آن وقت اهمیت این قضیه روشن خواهد شد. قدر و قیمت این قضیه روشن خواهد شد (بیانات رهبر معظم انقلاب در خطبه‌های نماز جمعه تهران - ۲۷/۱۰/۱۳۹۸).

ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و تلاش برای احیای آن، نیازمند بررسی عوامل و شرایط مختلف می‌باشد. فرهنگ‌سازی، حفظ و توسعه آن، فعالیتی است که به صورت تدریجی و در طی زمان رخ می‌دهد. عوامل متعددی در اشاعه فرهنگ ایثار شهادت تأثیرگذار هستند که از آن جمله می‌توان به تقویت ایمان و اعتقاد مردم، رهایی از دنیا طلبی، آموزش ارزش‌ها و الگوهای اسلامی، و زنده نگهداشتن یاد و خاطره شهدا اشاره کرد. تحقیق حاضر به منظور شناسایی بخشی از ویژگی‌های شخصیتی و دستاوردهای سردار سلیمانی انجام شد. شجاعت، تواضع و فروتنی، بی‌تعلقی به دنیا، و سخت‌کوشی به عنوان مهمترین ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری این شهید گرانقدر شناسایی شدند. این یافته با نتایج تحقیقات محمد مظاهری (۱۳۹۹)، ضماهنی و حجرگشت (۱۳۹۴)، اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵) و کیانی‌زاده و گلشنی (۱۳۹۵) همراستا می‌باشد.

از طرف دیگری ولایت‌مداری و پیروی از امام و رهبری از مشخصه‌های بارز سردار سلیمانی بوده است. احیای انقلاب، احیای یاد و خاطره شهدا، پرورش نیروی انسانی، وحدت‌آفرینی در جامعه و خنثی کردن نقشه آمریکا در منطقه به ترتیب مهمترین دستاوردهای این شهید والا مقام می‌باشند. این یافته با نتایج تحقیقات خانی و محمدی (۱۳۹۹) و دهقانی‌پوده و پاشایی هولاسو (۱۳۹۹) همراستا می‌باشد. ارزش‌های ایثار و شهادت را باید به روش‌های مختلف از نسلی به نسل دیگر منتقل کرد. یکی از این روش‌ها، اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهی عموم مردم و بویژه نسل جوان از سبک زندگی و ویژگی‌های رفتاری شهدا و بویژه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی در قالب فیلم، کتاب، همایش و جشنواره می‌باشد. بی‌شک سردار سلیمانی می‌تواند الگوی خوبی برای درس‌آموزی و الهام‌بخشی به جوانان و همچنین مسئولین کشور باشد.

ب. پیشنهاد

تحلیل داده‌ها نشان داد ویژگی‌های شخصیتی سردار سلیمانی شامل شجاعت، تواضع و فروتنی،

منابع فارسی

۱. احمدی، سیروس (۱۳۸۹). بررسی شکاف نسلی در بین ایثارگران و فرزندان آنها در شهر شیراز. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۱۱-۲. کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۲. اخوان ارمکی، عباسعلی و حمیدیان، فاطمه (۱۳۸۹). بازخوانی وصیتنامه شهدا راهکاری برای مقابله با جنگ نرم. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۲۶-۱۲، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۳. اسفندیاری صفا، خسرو و دهقان، حبیب‌الله (۱۳۹۵). الگوی فرماندهی مطلوب از دید فرمانده کل قوا حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای. **مدیریت نظامی**، ۵۹، ۱۰۵-۸۷.
۴. باقری دولت آبادی، علی (۱۳۸۹). ابزارها و چگونگی تأثیرگذاری جنگ نرم بر تضعیف فرهنگ ایثار و شهادت. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۵۶-۴۰، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۵. بروکس، این (۲۰۰۹). **مدیریت رفتار سازمانی (فرد، گروه، سازمان)**. ترجمه دکتر امید مهدیه و دکتر قاسم انصاری رنانی، تهران: مهربان نشر، ۱۳۹۴.
۶. بیاتی، ندا (۱۳۸۹). تحلیل ایثار و شهادت طلبی در دفاع مقدس. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۷۳-۶۵، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۷. تاجور، آذر؛ پورطهماسبی، سیاوش و حسینی، امین (۱۳۸۷). نقش آموزش و پرورش در نهادینه کردن فرهنگ ایثار و شهادت، **مجموعه مقالات همایش ملی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت**، اصفهان: دانشگاه اصفهان.
۸. تقوی، سید محمدرضا (۱۳۹۰). نظریه پردازش، پذیرش و پرورش دین: رویکردی نرم برای انتقال فرهنگ ایثار و شهادت، **تربیت اسلامی**، ۶ (۱۲)، ۷۵-۱۰۳.
۹. جانفشان، کامران و حسینی، مهین (۱۳۸۹). ماهیت و چیستی ایثار و شهادت و ارتباط آن با توسعه کشور. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۱۱۶-۱۰۶، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۱۰. چراغی، نسرین و اسلام پناه، مریم (۱۳۸۹). تأثیر فرهنگ ایثار و شهادت در گسترش اخلاق و معنویت در جامعه. **مجموعه مقالات همایش ملی ایثار و شهادت و توسعه کشور**، صص. ۱۰۵-۹۲، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
۱۱. خانی، علی و محمدی، حمیدرضا (۱۳۹۹). بازشناسی مؤلفه‌های مکتب شهید سلیمانی مبتنی بر بیانات امام خامنه‌ای مد ظله العالی، **مطالعات راهبردی بسیج**، ۲۳ (۸۶)، ۱-۱.

۱۲. دهقانی بوده، حسین و پاشایی هولاسو، امین (۱۳۹۹). تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی، مدیریت اسلامی، ۲۸ (۲)، ۱۳-۳۷.
۱۳. سلیمی، حسین (۱۳۶۸). روانشناسی نظامی. تهران: نشر و تبلیغ بشری.
۱۴. شهرکی پور، حسن (۱۳۹۲). بررسی محتوای کتب درسی دوره راهنمایی تحصیلی در گسترش فرهنگ ایثار و شهادت. پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۱۰ (۲)، ۹۷-۱۰۸.
۱۵. ضماهنی، مجید و حجرگشت، سعید (۱۳۹۴). طراحی و تبیین الگوی فرماندهی (رهبری) سردار شهید حسن باقری. پژوهش های مدیریت انتظامی، ۱۰ (۴)، ۵۸۴-۶۰۷.
۱۶. کاوه، ناصر (۱۳۹۸). من قاسم سلیمانی هستم، سرباز ولایت. تهران: نوآوران سینا.
۱۷. کریمی، سیدعبدالمجید (۱۳۹۹). رفیق خوشبخت ما. مشهد: انتشارات زائر رضوی.
۱۸. کیانی زاده، میثم و گلشنی، علیرضا (۱۳۹۵). شناسایی ویژگی های شخصیتی سیاستگزاران عمومی مبتنی بر مدیریت جهادی، مطالعات راهبردی بسیج، ۱۹ (۷۲)، ۵۸-۷۰.
۱۹. محمد مظاهری، محمد (۱۳۹۹). ارائه الگوی مدیریتی در تراز انقلاب برای مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سپهد قاسم سلیمانی، مدیریت اسلامی، ۲۸ (۱)، ۲۱-۴۶.
۲۰. موسی پور، نعمت الله (۱۳۹۱). ترویج فرهنگ ایثار و شهادت به کمک برنامه درسی در دوره ابتدایی، تحقیقات فرهنگی، ۵ (۳)، ۱۰۳-۱۲۶.

منابع انگلیسی

- Cattell, R. and Kline, P. (۱۹۷۷). The Scientific Analysis of Personality and Motivation, London: Academic Press.
- Eysenck, H. (۱۹۷۳). Eysenck on Extroversion, London: Crosby, Lockwood & Staples.
- Lewin, K. (۱۹۵۱). 'Formalization and progress in psychology', in Cartwright, D. (ed.), Field Research in Social Science. New York: Harper.
- Myers, M. (۱۹۸۷). Introduction to Type, Oxford: Oxford Psychologists Press.
- Robbins, S. p., and Coulter, (۲۰۱۸). Management, ۱۴th edition, Harlow, UK: Pearson Education.
- Rogers, C. (۱۹۷۰). On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy, Boston: Houghton Mifflin.